

JAARLIJKS CONGRES – LVB – 7^E EDITIE

30 januari 2020
Jaarbeurs, Utrecht

Het jaarlijks congres over LVB staat dit jaar in het teken van bijkomende psychische problemen.

Mensen met een licht verstandelijke beperking zijn extra gevoelig voor psychische problemen. Onderzoek laat zien dat zij een drie tot vier keer zo grote kans hebben om psychopathologie te ontwikkelen dan normaal begaafde mensen. Denk daarbij aan gedrags- en agressieproblemen, persoonlijkheidsstoornissen, depressie en angstproblematiek, maar ook aan schizofrenie en psychoses. De oorzaak van hun extra kwetsbaarheid is gelegen in zowel biologische, psychische als omgevingsfactoren. Op het jaarlijks congres over LVB zal uitvoerig stilgestaan worden bij de manieren waarop je in de praktijk om kunt gaan met mensen die met deze complexe problematiek door het leven gaan.

Welke hersenmechanismen liggen ten grondslag aan sociaal gedrag en impulsiviteit? In welke mate zijn stress en agressie voorspellers van dreigende psychopathologie? Hoe diagnosticeer, begeleid en behandel je mensen met een licht verstandelijke beperking die tevens last hebben van een depressie of een psychose? Hoe geef je vorm aan herstelgericht werken met mensen met een licht verstandelijke beperking en bijkomende psychiatrische problematiek? Hoe ga je om met neuro-psychiatrische problemen als bijvoorbeeld verslaving, eetstoornissen, slaapstoornissen of Alzheimer bij mensen met een LVB? Wat kun je doen wanneer de behandeling in de specialistische GGZ onvoldoende aansluit bij de behoeften en mogelijkheden van iemand met een licht verstandelijke beperking? Op deze en andere vragen zullen de sprekers op dit congres hun antwoorden geven.

Doelgroep

Het jaarlijks congres over LVB is gericht op hbo en academisch opgeleide hulpverleners, evenals hooggekwalificeerde professionals in het (speciaal) onderwijs die werken met (jonge) mensen met een licht verstandelijke beperking en bijkomende psychische- en psychiatrische problematiek.

Leerdoelen

- Prevalentie en categorisering van psychische problematiek bij mensen met een LVB;
- Hersenmechanismen die ten grondslag liggen aan sociaal gedrag en impulsiviteit;
- De manier waarop hersenmechanismen aanknopingspunten bieden in de begeleiding en behandeling;

- Stress, agressie en psycho-fysiologische voorspellers bij mensen met een LVB;
- Diagnostiek en behandeling van depressie of psychose bij mensen met een LVB;
- LVB en neuro-psychiatrische problematiek zoals verslaving, eet- en slaapproblemen of Alzheimer;
- Omgaan met dilemma's bij gedwongen opname van mensen met een LVB in de psychiatrie;
- Het gebruik van EMDR bij mensen met een LVB en psychische problematiek;
- Herstelgericht werken voor mensen met een LVB-plus.

Programma

09.15 uur Registratie en ontvangst met koffie en thee

10.00 uur Opening congres door dagvoorzitter Drs. Guus Feron

10.15 uur Prof. dr. Robert Didden [Radboud Universiteit Nijmegen] - Inleiding LVB en psychische problematiek vanuit wetenschappelijk perspectief

11.00 uur Dr. Fabiënne Naber [Okibo] - Sociaal gedrag en impulsiviteit bij kinderen met LVB

11.45 uur Pauze

12.15 uur Peter de Loeff MSc. [Fivoor] - Stress, agressie en psycho-fysiologische voorspellers bij mensen met een LVB

13.00 uur Lunchbuffet

14.00 uur Deelsessieronde 1

Deelsessie 1A Drs. Stef Linsen [Psychotherapie en Psychiatrie Expertise] - LVB & psychiatrie

Deelsessie 1B Drs. Jeanet Nieuwenhuis [GGNet] - Laag I.Q. en gedwongen opname in de GGZ

15.00 uur Pauze

15.30 uur Deelsessieronde 2

Deelsessie 2A Dr. Liesbeth Mevissen [Trajectum] - EMDR bij LVB

Deelsessie 2B Dr. Gert Jan Kloens [Arkin - Mentrum] - Kennis en kunde van herstelgericht werken

16.30 uur Afsluiting

Sprekers

Prof. dr. Robert Didden

Bijdrage: Psychische problematiek bij mensen met een LVB

Robert Didden is Gz-psycholoog bij Trajectum en bijzonder hoogleraar Orthopedagogiek aan de Radboud Universiteit Nijmegen en verbonden aan het Behavioural Science Institute en vakgroep Orthopedagogiek. Hij richt zich als gz-psycholoog en onderzoeker op jeugdigen en volwassenen met een licht verstandelijke beperking en gedrags- en psychische problemen, al dan niet in een forensisch kader. Zijn wetenschappelijke en klinische interesse gaan uit naar risicofactoren en behandeling voor agressief gedrag, verslavingsproblematiek en andere psychische klachten (o.a. slaapproblemen, trauma/PTSS). Tevens begeleidt hij projecten naar stimulering van vaardigheden van jeugdigen en volwassenen met ASS en/of hun begeleiders. Prof. dr. Robert Didden behandelt in deze inleidende presentatie de kenmerken van mensen met een licht verstandelijke beperking gekoppeld aan wetenschappelijk onderzoek naar psychische problemen bij mensen met LVB. Welke evidence based informatie is beschikbaar en wat is van belang voor diagnostiek en behandeling gericht op deze doelgroep?

Dr. Fabiënne Naber

Bijdrage: Sociaal gedrag en impulsiviteit bij kinderen met LVB

Fabiënne is van huis uit biologe en doet als Universitair Hoofddocent aan de Erasmus Universiteit Rotterdam onderzoek naar de relatie tussen neurologie, gedrag en begeleiding bij mensen met een autismespectrumstoornis.

Kinderen met een LVB hebben vaak problemen met impulsiviteit en sociaal gedrag. Beide kunnen in verlengde liggen van elkaar, maar ook onafhankelijk van elkaar optreden. Hoe heeft informatieverwerking invloed op impulsiviteit of controle daarover en hoe kan het sociaal gedrag van kinderen met LVB verbeteren. Tijdens deze presentatie wordt er vanuit het brein bekeken wat er gebeurt bij impulsiviteit en wat er nodig is voor sociaal wenselijk gedrag.

Peter de Looff MSc.

Bijdrage: Het gebruik van draagbare technologie met geïntegreerde biosensoren bij mensen met een LVB

Peter de Looff studeerde onderwijs- en ontwikkelingspsychologie aan de Erasmus universiteit in Rotterdam. Hij deed onderzoek naar het gebruik van draagbare technologie met geïntegreerde (bio)sensoren binnen de forensische zorg voor mensen met een LVB. Dit onderzoek werd uitgevoerd in een samenwerking tussen De Borg en het Behavioural Science Institute aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Uit het onderzoek van Peter de Looff bleek dat draagbare technologie met geïntegreerde biosensoren gebruikt kan worden binnen de forensische psychiatrie voor mensen met een LVB. Biosensoren hebben een zekere voorspellende waarde voor het detecteren van agressief gedrag bij patiënten en cliënten. Daarnaast kan draagbare technologie nuttig zijn bij het voorspellen van veranderende niveaus van burnout-symptomen bij verpleegkundigen en begeleiders die met deze cliënten werken. De resultaten hebben veelbelovende implicaties voor de praktijk en suggereren dat draagbare technologie ingezet kan worden binnen de behandeling. Momenteel werkt hij aan een project om het gebruik van draagbare technologie met geïntegreerde biosensoren te implementeren binnen de Borg-instellingen. De toepassingen binnen de behandeling houden niet op bij agressie en burnout en daarom zal hij deze dag de nadruk leggen op diverse toepassingen en biosensoren binnen de LVB-praktijk.

Drs. Stef Linsen

Bijdrage: Niets is wat het lijkt

Stef werkt als psychiater en psychotherapeut. Hij werkt(e) in dienstverband e/o freelance basis met adolescenten, ouderen en volwassenen in diverse instituten ((poliklinisch en dagbehandeling), een tbs-kliniek, een instituut voor mensen met een verstandelijke beperking en in eigen praktijk (met leerpsychotherapie aan psychiaters in opleiding). Hij schrijft/blogt/vlogt voor partners van mensen met depressie of psychose gevoeligheid op zijn website en YouTube

De psychische klachtpresentatie is a-typisch bij mensen met licht verstandelijke beperking. Het is nooit precies zoals 'het in de boekjes staat'. Dingen zijn gecombineerd of maar half of anders aanwezig. Vaak is er sprake van co-morbiditeit omdat er al een licht verstandelijke beperking als uitgangssituatie is. Dat kan ook somatisch (lichamelijk) lijden zijn. Angst, somberheid, en verslaving is - net als bij de algemene bevolking - het meest voorkomend, maar vaak verborgen c.q. vervlochten met gedrag/impulscontrole stoornissen. De sociaal beperkte vaardigheid die contact met hulpverlening bemoeilijkt is vaak het recept voor lange lijdensweg. Bedenk daarbij dat in de hulpverlening de helft van de zwakbegaafden niet

(direct) worden herkend. Adequate en praktische beginselen bij opsporing en behandeling van met name angst, somberheid en psychose worden besproken tijdens deze deelsessie.

Drs. Jeanet Nieuwenhuis

Bijdrage: Laag I.Q. en gedwongen opname in de GGZ

Jeanet is (beleids)psychiater en onderzoeker bij GGNet. Haar onderzoek richt zich op het vermoeden van een verstandelijke beperking bij gedwongen opname in de GGZ. In deze deelsessie zal Jeanet aan de hand van casuïstiek ingaan op dilemma's die ontstaan bij behandeling van mensen met een licht verstandelijke beperking na gedwongen opname in de psychiatrie. Wat weten we en hoever kunnen we gaan? Daarnaast zal Jeanet ook ingaan op het juridische kader vanuit de nieuwe wet 'zorg en dwang' en wat dit betekent voor de praktijk.

Dr. Liesbeth Mevissen

Bijdrage: EMDR bij LVB

Liesbeth is orthopedagoog generalist, klinisch psycholoog en EMDR supervisor. Zij is gepromoveerd op onderzoek naar diagnostiek en behandeling van PTSS bij mensen met een verstandelijke beperking. Liesbeth is als behandelaar en onderzoeker verbonden aan Trajectum, een SGLVG instelling voor (jong) volwassenen met een LVB en ernstige gedragsproblemen, deels in een forensisch kader. Zij heeft jarenlange ervaring in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking en/of autisme en doceert en publiceert over trauma- en stressorgerelateerde stoornissen bij deze doelgroep. Liesbeth promoveerde in februari 2017 aan de Universiteit van Amsterdam op haar proefschrift "Assessment and treatment of posttraumatic stress disorder in individuals with intellectual disabilities". Met dit proefschrift won zij de Jan van Dijk Award.

Hoe kan Eye Movement Desensitization and Reprocessing (EMDR) worden toegepast bij mensen met een verstandelijke beperking en bijkomende psychiatrie? Deze vraag staat centraal in de deelsessie onder leiding van Dr. Liesbeth Mevissen.

Dr. Gert-Jan Kloens

Bijdrage: Kennis en kunde van herstelgericht werken

Gert Jan is gepromoveerd psycholoog, cognitief gedragstherapeut, seksuoloog en relatietherapeut. Daarnaast is hij docent voor verschillende (post)academische opleidingen en ambassadeur van het kwaliteitsnetwerk in de GGz.

Herstelgericht werken bij mensen met een ernstig psychiatrische aandoening (EPA) vergt veel kennis en kunde. In deze bijdrage wordt ingegaan op een integratieve visie op herstel vanuit een dialogisch en triadisch perspectief. Aan de hand van een casus worden de uitdagingen onder de loep genomen en krijgen de deelnemers praktische tips en trics voor herstelgericht werk bij mensen met EPA en LVB.

Drs. Guus Feron

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guus is opgeleid als jeugdhulpverlener en studeerde Comparative European Social Studies aan de University of North London. Op de werkvloer lag zijn hart bij het systemisch werken met (LVB-) jongeren met bijkomende psychiatrische problematiek en het begeleiden van gezinnen met complexe problematiek. Hij werkte regelmatig voor het consulententeam (het huidige CCE) en verzorgde gastcolleges in Nederland en België. Guus volgde een variëteit

aan opleidingen op het gebied van agogiek, rechtswetenschappen, management en kwaliteitszorg en heeft meer dan 20 jaar ervaring in leidinggevende- en beleidsfuncties opgedaan.